

Текст: Павло Лоза

Кінець канікул, час до школи

«Наше середовище трохи боїться нових речей», – говорить Анна Гаврильчак-Маланчак, директорка Комплексу загальноосвітніх шкіл № 4 ім. Богдана-Ігоря Антонича в Лігниці. Вже рік у Лігниці та Ґурові-Ілавецькому існують нові початкові школи. Директори цих та інших шкіл з українською мовою навчання у Польщі говорять, що кількість першокласників приблизно така сама, як торік.

У Польщі 3 вересня учні початкових і середніх шкіл починають новий навчальний рік. У зв'язку з минулорічними змінами у польській системі освіти – початкова школа буде 8-річною. Звичайно, через це кількість учнів буде більша. З іншого боку, 2018/2019 навчальний рік є останнім, коли існуватимуть гімназії. Зараз у школах буде лише третій клас гімназії. Директори шкіл з українською мовою навчання ситуацію своїх шкіл називають стабільною. Де-не-де число учнів збільшується, наприклад, у Перемишлі. «Це завдяки учням з України, які оселяються в місті разом зі своїми батьками», – говорить Петро Піпка, директор Комплексу загальноосвітніх шкіл № 2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі. Цього року навчання у перемиській «шашкевичівці» розпочне 14 учнів нульового і 10 учнів першого класів. Загалом у початковій школі навчається 133 учні, у гімназії 12, а в загальноосвітньому ліцеї 42 учні (у перший клас ліцею прийшло 14).

Трохи інша ситуація у Білому Борі. У початкову школу, якою вже кілька років керує неурядова організація, цього року поступило 4 дітей (загалом у школі 54 учні). «Якось діємо. Але якщо так буде у наступні роки, нам функціонувати буде важко», – коротко коментує Андрій Дрозд, директор початкової школи і загально-освітнього ліцею ім. Тараса Шевченка в Білому Борі. У гімназії вчиться 11 учнів, а у першому класі ліцею почне навчання 18 учнів (загалом їх буде 42). Проблем з набором ніколи не мала початкова школа № 8 ім. Лесі Українки з українською мовою навчання у Бартошицях. У дитячому садочку є 11 малюків, у першому класі початкової школи 13 дітей (загалом 105 учнів), а в гімназії – 12 учнів. По-сусідськи у Ґурові-Ілавецькому від минулого року існує початкова школа. Впродовж останнього навчального року функціонували лише два класи – перший і сьомий. Цього року – чергові три.

«Минулого року ми набирали учнів до першого і сьомого класів. Зараз, крім того, що маємо учнів першого, другого, сьомого і восьмого класів, ми зробили також набір у четвертий клас. Попросили нас про це батьки, діти яких навчаються у місцевій польській школі. Оскільки було більше семи охочих, гміна, що управляє школою, погодилася на це», – пояснює Ольга Олійник, секретарка Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому. У першому класі початкової школи тут навчатиметься 7 учнів (загалом у 5 класах початкової школи є 53 дітей), у гімназії — 20, а в ліцеї 35 учнів (загалом 101 учень).

Від минулого року нова українська початкова школа працює теж у Лігниці. Новий навчальний рік розпочне там 20 першокласників (загалом у школі 79 учнів). Стільки ж буде у першому класі ліцею, у якому всього 56 учнів. У гімназії – 23 учні. У більшості учнями початкової школи у Лігниці, подібно як й у Ґурові-Ілавецькому, є зараз діти, які досі навчалися рідної мови у пунктах навчання української мови. Проте директорка «антоничівки» сподівалася більшого зацікавлення серед батьків початковою школою. «Я думала, що будемо мати цього року більше малюків до першого класу. Але деякі батьки не послали дітей у нашу школу з логістичних причин. Я сподівалася, що сьогодні, коли кожен має вдома машину і навіть дві, не буде проблем з привезенням дитини до школи. Виявляється, навіть у такому невеликому місті, як Лігниця, деяким батькам зручніше посилати своїх дітей на навчання у школи, які знаходяться близько від дому», – говорить А. Гаврильчак-Маланчак. Вона також звертає увагу на те, що тепер буде треба вирішити теж питання дітей, які залишаються у пункті навчання української мови. Щоб збільшити зацікавлення батьків, у новій початковій школі від минулого року діти вчать за ситемою Дальтона, яка постала у Голландії. Вона базована на принципі індивідуального навчання, за яким учні самі обирають коло предметів, які хочуть опанувати. Крім того, у вищеназваному процесі основна увага приділена самостійній праці учня. Він отримує завдання, виконує його самостійно і здає вчителю, який стає своєрідним консультантом. «Цей метод дозволяє краще зауважити таланти дітей. Завдяки ньому ми будемо бачити, до яких шкільних предметів діти мають більший хист. Проте, як бачу, наше середовище трохи боїться нових речей, – зізнається педагог. – Результати цього методу, який направлений на саморозвиток дитини, пізнаємо щойно після трьох років навчання. Думаю, що ці діти будуть більш самостійні».

* * *

У матеріалі ми подали приблизну кількість учнів у класах і школах. Можливо, учнів ще прибуде, бо в деяких школах набір триває, а відомо, буває так, що хтось вже під час самого навчального року переносить свої документи до котроїсь зі шкіл з українською мовою навчання.